

Revisionsberättelse för år 2019

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i styrelse, nämnder och fullmäktigeberedningar och genom utsedda lekmannarevisorer den verksamhet som bedrivits i regionens företag.

Styrelse, nämnder och beredningar ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till fullmäktige.

Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten har bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsred i kommunal verksamhet och regionens revisionsreglemente. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge en rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning.

Vår sammantagna bedömning är att Hälso- och sjukvårdsnämnden inte har bedrivit verksamheten på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Nämnden har enligt vår bedömning inte agerat i tillräcklig utsträckning för att verksamheten ska kunna bedrivas inom de ramar som fullmäktige har beslutat om. Vi bedömer vidare att verksamheten inte har bedrivits på ett ändamålsenligt sätt med anledning av bland annat redovisad måluppfyllelse. Vi bedömer att nämndens interna kontroll inte har varit tillräcklig, framförallt med anledning av att nämnden inte har vidtagit tillräckliga åtgärder för att komma till rätta med de ekonomiska underskotten. Processen för den interna kontrollen behöver även vidareutvecklas.

Vår sammantagna bedömning är att Nämnden för hållbar utveckling har bedrivit verksamheten på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vi bedömer vidare att verksamheten har bedrivits på ett i huvudsak ändamålsenligt sätt. Måluppfyllelsen kan dock inte fullt ut bedömas på ett objektivt sätt. Vi bedömer att den interna kontrollen i huvudsak har varit tillräcklig. Vi har dock konstaterat vissa brister, bland annat avseende nämndens målstyrning.

Vår sammantagna bedömning är att Regionstyrelsen har bedrivit verksamheten på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vi bedömer vidare att verksamheten har bedrivits på ett i huvudsak ändamålsenligt sätt. Måluppfyllelsen kan dock inte fullt ut bedömas på ett objektivt sätt. Vi bedömer att Regionstyrelsens interna kontroll i huvudsak har varit tillräcklig. Vi har dock konstaterat brister, framförallt avseende informations-säkerhet. Processen för den interna kontrollen behöver även vidareutvecklas. Vi bedömer vidare att styrelsen inte har tillsett att regionens verksamheter i sin helhet har planerats inom de ekonomiska ramar som fullmäktige har beslutat om vilket vi ser som otillfredsställande. Därtill ser vi allvarligt på att kommunallagens bestämmelser om reglering av negativa balanskravsresultat inte beaktats i styrelsens förslag till budget.

Vi har i övrigt noterat att Regionstyrelsens respektive Nämnden för hållbar utvecklings budgetansvar och verksamhetsansvar inte har varit med varandra helt överensstämmande, vilket vi ser som en försvårande omständighet ur såväl internkontroll- som ansvars-prövningssynpunkt.

Vi bedömer att Patientnämnden - Etiska nämnden, Kostnämnden i Örnsköldsvik, Kostnämnden i Sollefteå samt Beredningen för medborgardialog 2019-2022 har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och att den interna kontrollen har varit tillräcklig.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer sammantaget att resultatet inte är förenligt med de finansiella mål som fullmäktige har uppställt. Kommunallagens bestämmelser om reglering av balanskravsresultat uppnås vidare inte 2019, vilket vi ser som oroande. Vi bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen inte är förenligt med de verksamhetsmål som fullmäktige har uppställt.

Vi riktar anmärkning mot Hälso- och sjukvårdsnämnden för att den inte vidtagit tillräckliga åtgärder för att komma till rätta med underskottet i verksamheten.

Vi tillstyrker att Regionfullmäktige beviljar ansvarsfrihet för styrelsen, nämnder och beredningar samt enskilda ledamöter i dessa organ.

Vi tillstyrker att regionens årsredovisning för 2019 godkänns.

REGION VÄSTERNORRLANDS REVISORER

Else Ammor

Eva Sonidsson

Anita Bdioui

Mikael Gäfvert

Ann-Katrin Holmgren

Thomas Jäarf

Therese Rosbach

Åke Söderberg

Ingemar Wiklander

Till revisionsberättelsen hör bilagorna 1 – 12.

Bilagor:

1. Förteckning över de sakkunnigas rapporter
2. Revisorernas redogörelse år 2019
3. Granskningsrapport år 2019 för Almi Företagspartner Mitt AB
4. Revisionsberättelse år 2019 för Almi Företagspartner Mitt AB
5. Granskningsrapport år 2019 för Ostkustbanan 2015 AB
6. Revisionsberättelse år 2019 för Ostkustbanan 2015 AB
7. Granskningsrapport år 2019 för Scenkonst Västernorrland AB
8. Revisionsberättelse år 2019 för Scenkonst Västernorrland AB
9. Revisionsberättelse år 2019 för Läns museet Västernorrland (auktoriserad revisor)
10. Revisionsberättelse år 2019 för Läns museet Västernorrland
11. Revisionsberättelse för Kommunalförbundet Svenskt Ambulansflyg år 2019
12. Revisionsberättelse för Kommunalförbundet Norrlands Nätverk för Musikteater och Dans år 2019

Bilaga 1: Förteckning över de sakkunnigas rapporter avseende revisionsåret 2019 (exklusive bolag, förbund och stiftelser)

<i>Revisionsrapport</i>	<i>Diarienummer</i>
Vårdgarantin i specialistvården	19REV28
Vårdvalsersättning	19REV34
Informationssäkerhet	19REV35
Fastighetsförvaltning	19REV36
Försäkringsskydd	19REV37
Köp av vårdtjänster från privata utförare	19REV43
Kunskapsstyrning	19REV49
Livsstilsmedicin Österåsen	19REV53
Grundläggande granskning av Regionstyrelsen	19REV54
Grundläggande granskning av Kostnämnden i Sollefteå	19REV55
Grundläggande granskning av Kostnämnden i Örnsköldsvik	19REV56
Grundläggande granskning av Hälso- och sjukvårdsnämnden	19REV57
Grundläggande granskning av Regionfullmäktiges beredning	19REV58
Grundläggande granskning av Nämnden för hållbar utveckling	19REV59
Grundläggande granskning av Patientnämnd – Etiska nämnden	19REV60
Verksamhetsstyrning – Nämnden för hållbar utveckling	19REV63
Utbetalningsprocessen	19REV64
Översiktlig granskning av delårsrapport 2019-08-31	19REV66
Granskning av bokslut och årsredovisning per 2019-12-31	19REV66
Ekonomistyrning – Hälso- och sjukvårdsnämnden	19REV72
Fallprevention	19REV76
Samverkan vid utskrivning från slutna psykiatrisk vård	20REV11

Rapporterna är förtecknade utifrån diarienummerordning. Samtliga rapporter är publicerade på regionens hemsida, www.rvn.se/revision.

Bilaga 2: Revisorernas redogörelse

Nedan framgår vår sammanfattande redogörelse utifrån de revisionsrapporter som förtecknats i bilaga 1.

Vårdgarantin i specialistvården

Syftet med granskningen är att bedöma om Hälso- och sjukvårdsnämnden bedriver en ändamålsenlig styrning, uppföljning och kontroll avseende vårdgarantin.

Nämndens övergripande struktur för styrning, uppföljning och kontroll avseende vårdgarantin ligger i linje med regionplanen och fullmäktiges policy Samlad ledningsprocess.

Nämnden har dock enligt vår mening inte agerat i tillräcklig utsträckning i sin styrning, uppföljning och kontroll för att säkerställa att verksamheten kan bedrivas i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de bestämmelser som gäller för verksamheten avseende vårdgarantin.

Vi bedömer vidare att nämnden inte fullt ut har säkerställt att verksamheten bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete för att förbättra uppfyllandet av vårdgarantin.

Vårdvalsersättning

Syftet med granskningen har varit att bedöma om Regionstyrelsen har säkerställt en ändamålsenlig process för vårdvalsersättning avseende primärvård.

Den sammanfattande bedömning som gjorts är att det till viss del finns en ändamålsenlig process för beredning av vårdvalsersättningar. I granskningen har det framkommit att processen är dokumenterad och att rutinerna för arbetet med att ta fram förslag till Regelbok följs. Det har däremot noterats att förslagen om förändringar i uppdraget som behandlas inte systematiskt föregås av en konsekvensanalys. Granskningens har även visat att uppföljningen av vårdvalsersättningens styrande effekter inte har analyserats i tillräcklig grad. Ett utvecklingsbehov som berör kommunikationen mellan Regionen och vårdproducenterna har också noterats. Detsamma gäller det interna kontrollsystemet.

Informationssäkerhet

Syftet med granskningen har varit att bedöma om Regionstyrelsen har tillsett att informationssäkerheten är tillräcklig. I granskningen har även ingått en uppföljning av 2017 års granskning av IT-säkerheten.

Sammanfattningsvis bedöms Regionstyrelsen inte ha säkerställt att ändamålsenliga åtgärder har vidtagits med anledning av 2017 års granskning samt att Regionstyrelsen inte har säkerställt en tillfredsställande styrning, uppföljning och kontroll av informationssäkerheten.

Fastighetsförvaltning

Syftet med granskningen har dels varit att följa upp tidigare granskning och bedöma om Regionstyrelsen vidtagit åtgärder som säkerställer en tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll beträffande planerat fastighetsunderhåll, dels att bedöma om Regionfullmäktiges beslutade fastighetsstrategi har implementerats på ett ändamålsenligt sätt.

Vår sammantagna bedömning är att Regionstyrelsen i huvudsak har säkerställt en tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll beträffande planerat fastighetsunderhåll. Vi bedömer att ändamålsenliga åtgärder har vidtagits med anledning av tidigare granskning. Vi bedömer även att det implementeringsarbete som påbörjats utifrån Regionfullmäktiges fastighetsstrategi bedrivs på ett ändamålsenligt sätt.

Försäkringsskydd

Syftet är att granska och bedöma om Regionstyrelsen har säkerställt ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande försäkringsskydd.

Vi bedömer sammanfattningsvis att Regionstyrelsen inte har vidtagit tillräckliga åtgärder för att säkerställa ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande försäkringsskydd. För att en tillräcklig intern styrning och kontroll ska kunna upprätthållas anser vi bland annat att styrelsen behöver informera sig löpande om försäkringsskyddet och säkerställa att organisationens behov av det är tillgodosett. Huruvida försäkringsskyddet är tillräckligt har däremot inte ingått i vår granskning att bedöma.

Köp av vårdtjänster från privata utförare

Syftet med granskningen har varit att bedöma om den interna kontrollen är tillräcklig vid köp av vårdtjänster från privata utförare.

Såväl Regionstyrelsen som Hälso- och sjukvårdsnämnden har reviderat sina delegationsordningar och delegerat upphandlingsbesluten respektive avropsbesluten direkt till berörda befattningshavare. Vi ser positivt på den nya ordningen i sak, vi har dock noterat att det inte är förenligt med reglementet.

Enligt lagen om offentlig upphandling åligger det styrelsen som upphandlande myndighet att fastställa riktlinjer för användning av direktupphandling i regionen. Styrelsen har inte fastställt sådana riktlinjer.

Granskningen har även visat att Hälso- och sjukvårdsnämndens verksamheter köpt vårdtjänster för 6,7 miljoner kronor från privata utförare utan upphandlade avtal under första halvåret 2019.

Vi bedömer sammantaget att Regionstyrelsen inte fullt ut har säkerställt en tillräcklig intern kontroll avseende upphandling av vårdtjänster.

Vi bedömer sammantaget att Hälso- och sjukvårdsnämnden inte fullt ut har säkerställt en tillräcklig intern kontroll avseende köp av vårdtjänster från privata utförare.

Kunskapsstyrning

Syftet med granskningen var att bedöma om det finns ändamålsenliga processer för att säkerställa en kunskapsbaserad primärvård. Det nationella systemet för kunskapsstyrning utgjorde utgångspunkt för granskningen.

Vår sammanvägda bedömning är att det totalt sett har vidtagits och pågår relevanta åtgärder för att utveckla lokala strukturer och processer utifrån den nationellt sammanhållna strukturen för kunskapsstyrning. Vid tiden för granskningen hade de slutliga formella besluten inte tagits och implementeringen återstod. Vi kunde därför inte bedöma om processerna var tillräckliga för att säkerställa en kunskapsbaserad primärvård.

Livsstilsmedicin Österåsen

Syftet med granskningen har varit att på övergripande nivå verifiera nämndens styrning, uppföljning och kontroll av Livsstilsmedicin Österåsens verksamhet.

Vi bedömer att Livsstilsmedicin Österåsen har ett reglerat uppdrag samt att det finns övergripande system och rutiner för återrapportering av verksamhetens resultat. Vår sammanfattande bedömning är dock att Hälso- och sjukvårdsnämnden inte full ut har säkerställt en tillfredställande styrning och uppföljning av Livsstilsmedicin Österåsens verksamhet. Vidare bedömer vi att det finns brister i den interna kontrollen.

Grundläggande granskning av Regionstyrelsen

Det huvudsakliga syftet med granskningen har varit att översiktligt bedöma om Regionstyrelsens styrning, uppföljning och kontroll av den egna verksamheten har varit tillräcklig.

Vår sammanfattande bedömning, utifrån genomförd översiktlig granskning, är att Regionstyrelsens styrning, uppföljning och kontroll av den egna verksamheten i huvudsak varit tillräcklig. Processen för den interna kontrollen, utformningen av styrkort och uppföljning av måloppfyllelse bedömer vi kan utvecklas.

Grundläggande granskning av Kostnämnden i Sollefteå

Syftet har varit att, utifrån en översiktlig granskning, bedöma om Kostnämnden i Sollefteå har haft en tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

Vi bedömer, utifrån en översiktlig granskningsinsats, att Kostnämnden i Sollefteå har en i allt väsentligt tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

Vi bedömer dock att nämnden behöver utveckla sitt styrkortsarbete samt sin redo-visning av måloppfyllelse.

Grundläggande granskning av Kostnämnden i Örnsköldsvik

Syftet är att utifrån en översiktlig granskning bedöma om Kostnämnden i Örnsköldsvik har en tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

Vår bedömning är att nämnden har en i allt väsentligt tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

Grundläggande granskning av Hälso- och sjukvårdsnämnden

Syftet med granskningen är att översiktligt bedöma om Hälso- och sjukvårdsnämndens styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten varit tillräcklig.

Vi bedömer att det på en övergripande nivå finns en i huvudsak ändamålsenlig struktur för styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten. Nämnden har dock inte agerat i tillräcklig utsträckning inom dessa ramar för att säkerställa att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de bestämmelser som gäller för verksamheten.

Grundläggande granskning av fullmäktiges beredning

Syftet med granskningen har varit att översiktligt bedöma om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt.

Beredningen för medborgardialog 2019-2022 har bedrivit sin verksamhet i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Vår översiktliga bedömning är att verksamheten har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt.

Grundläggande granskning av Nämnden för hållbar utveckling

Syftet med granskningen har varit att översiktligt bedöma om Nämndens för hållbar utvecklings styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten har varit tillräcklig.

Vi bedömer att det på en övergripande nivå finns en struktur för styrning och uppföljning som i huvudsak följer regiongemensamma policys. Vidare är måluppfyllelsen i nämndens verksamhet överlag god. En betydande del av målen i styrkort uppfyller emellertid inte tydligt Regionens krav på mätbarhet och en röd tråd mellan Regionplanens uttalade mål och nämndens styrkort, vilket delvis gör det svårt att verifiera bedömning av måluppfyllelsen. Nämndens styrning beträffande Enheten för folkhälsa under 2019 är vidare oklar.

Sammantaget gör vi bedömningen att nämnden, bland annat utifrån bristande förutsättningar, inte fullt ut har säkerställt en ändamålsenlig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten under 2019. De bristande förutsättningarna för tillräcklig styrning består i att nämnden inte har förfogat över förvaltningen Regional utveckling samt Enheten för folkhälsa fullt ut under verksamhetsåret, vilket vidare är problematiskt utifrån ansvarsprövningssynpunkt.

Grundläggande granskning av Patientnämnd – Etiska nämnden

Syftet med granskningen är att översiktligt bedöma om Patientnämnden – Etiska nämnden har en tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

Sammantaget gör vi bedömningen att Patientnämnden – Etiska nämnden har haft en i allt väsentligt tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten under 2019.

Verksamhetsstyrning – Nämnden för hållbar utveckling

Syftet har varit att övergripande bedöma om Nämnden för hållbar utveckling har en tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll på verksamhetsnivå.

Utifrån granskningens resultat bedömer vi sammanfattningsvis att nämnden i flera avseenden inte har en tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll på verksamhetsnivå. Vi har bland annat bedömt att delegationsordningen behöver ses över och att målstyrningen behöver utvecklas.

Utbetalningsprocessen

Syftet med granskningen har varit att bedöma om Regionstyrelsen har säkerställt en tillräcklig intern kontroll för regionens utbetalningsprocess.

Vår sammanfattande bedömning är att Regionstyrelsen i huvudsak har säkerställt en tillräcklig intern kontroll för regionens utbetalningsprocess. Vi bedömer dock att det finns förbättringsområden, framförallt vad gäller riskanalys och uppföljning av rutinefterlevnad. Att en medarbetare kan hantera både nyregistrering och ändring av leverantörsuppgifter samt genomföra utbetalningar är även otillfredsställande.

Översiktlig granskning av delårsrapport 2019-08-31

Revisorernas samlade bedömning var att resultatet i delårsrapporten inte var förenligt med de finansiella mål som fullmäktige har uppställt och att resultatet endast delvis var förenligt med verksamhetsmål som fullmäktige har uppställt.

Bokslut och årsredovisning per 2019-12-31

Regionens revisorer ska enligt kommunallagen bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat. Revisorerna ska även pröva om räkenskaperna är rättvisande.

Utifrån genomförd granskning har en bedömning gjorts att årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av regionens resultat och ställning. Årsredovisningen har vidare i allt väsentligt upprättats i enlighet med den kommunala redovisningslagen och god redovisningssed.

Ekonomistyrning – Hälso- och sjukvårdsnämnden

Syftet med granskningen har varit att bedöma om Hälso- och sjukvårdsnämnden har säkerställt att det finns förutsättningar för en effektiv ekonomistyrning på verksamhetsnivå. Granskningen, som är avgränsad till Specialistvården och Hälsocentralerna, har bland annat utförts genom en enkätundersökning.

I granskningsuppdraget har det även ingått att bedöma om Regionstyrelsen har tydliggjort principerna för reglering av tidigare års underskott i verksamheten.

Vi bedömer sammantaget att Hälso- och sjukvårdsnämnden inte har säkerställt att det finns tillräckliga förutsättningar för en effektiv ekonomistyrning på verksamhetsnivå.

Vi bedömer bl.a. att styr- och kontrollmiljön inte är helt tillfredsställande i alla dess delar. Vår granskning har även visat att det inte fullt ut har säkerställts att åtgärder planeras och vidtas för att motverka risker inom det ekonomiska perspektivet.

Vi har noterat att 2019 års budget för Specialistvården och Primärvården har innefattat s.k. budgetregleringsposter vilka är fördelade på enhetsnivå. Obalansen inom Specialistvården är betydande.

Vi bedömer i övrigt att principerna för regionens modell med balanserade resultat inte är tydliggjorda, bl.a. vad gäller reglering av tidigare års underskott.

Fallprevention

Syftet med granskningen har varit att bedöma om Hälso- och sjukvårdsnämnden säkerställt att det finns tillräckliga förutsättningar för verksamheten att förebygga fallskador.

Vår sammanvägda bedömning är att Hälso- och sjukvårdsnämnden till stor del tillsett att det finns sådana förutsättningar. Vi bedömer dock att verksamheten behöver fortsatt stöd för att kunna upprätthålla och klara kraven på strukturerad fallprevention i det dagliga arbetet. Framförallt behöver arbetet med strukturerade riskutredningar, journaldokumentation och informationsöverföring utvecklas.

Samverkan vid utskrivning från slutna psykiatrisk vård

Syftet med granskningen har varit att bedöma om Hälso- och sjukvårdsnämnden har säkerställt att det finns förutsättningar för samverkan vid utskrivning av patienter från psykiatrisk slutenvård.

Vår sammanfattande bedömning är att Hälso- och sjukvårdsnämnden i huvudsak har säkerställt att det finns förutsättningar för samverkan vid utskrivning av patienter från psykiatrisk slutenvård utifrån det regelverk som infördes 2019. Vi bedömer att det i allt väsentligt finns rutiner för samverkan mellan berörda parter utifrån de centrala delarna i lagen. Vidare bedömer vi att verksamheten i huvudsak har bedrivit ett ändamålsenligt förberedelsearbete inför införandet av den nya lagen. Granskningen indikerar även att medelvårdtiden för utskrivningsklara patienter har sjunkit efter lagens införande, vilket vi ser som positivt.